

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 22 Novembre de 1914.—Núm. 70.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la responsabilitat de llurs autors. No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

A l'aguait

Mitj en broma mitj en sério

El *Diario de Tarragona* ens va resultant de temps ensà bastant informal; sos inspiradors deuen saber que hi ha una Gazeta de la Xina i pensen, sens dubte, que a Tarragona pot haver-hi un botlletí, quan menys, per a embaucar nipons o xinos. Les humorades de mal gust que gasta l'orgue propietat den Mariano, daten de molt temps.

Cent vegades han trasmés a ses columnes projectes fantàstics d'industries poderoses que enriquirien Tarragona, planols de transformació urbana que la canviarien. En totes les ocasions han estat al costat de nostra Ciutat, fins quant la instauració de les Escoles Normals, tan productives cultural i econòmicament, i avui mateix, amb la qüestió candent del preu de fluit elèctric també hi son invocant, per tota oferta, an el poble o al Centre Industrial iniciador de la campanya comensada, les seves campanyes que els abonon devant la opinió pública.

Aquesta *sornada* no ens la empassem, perquè cregui el confrare que si molts industrials combreguen amb rodes de molí hi ha vegades que'ls indigna i per mes boles que posin els nostres vicaris polítics en els roçaments, les rodes o formes no passen.

Passi que aquelles milleres que havien de canviar l'estructura ciutadana de Tarragona no les vegem realitzades, encara que fos pintat com a cosa pastada i cuita, perquè volem suposar que l'autor d'aquells escrits deu ésser el mateix d'aquella càndida i poc sèria ploma que s'entreté cada any, en el dia dels Ignocents, en dir que la nit avans ha desaparegut, com per art de màgia, per exemple, tot un morro de roca i terra de la Rambla, com podia dir que entrava en port un vaixell empavessat de lloros i canaris en lloc de banderes i gallardets.

Empró en coses sèries que no s'atribueixi abonos per a campanyes i, si no, que ho preguntin an aquells que en cós i ànima es llensaren en a arregar les Normals que ens brindaven la joventut estudiosa i la ocasió, i dirán les greus decepcions que sofriren amb l'actitut de *pessimisme insistent* dels inspiradors del vell diari. La seva fredor no s'avenia amb el temperament propi dels meridionals de vostre rassa que ens fa dir espontaniament i sense eufemismes lo que volem i farem si talment ho desitjem; en cambi, encaixava de plé amb el tipo de polític a nostra usança que's col·loca, amb la parquetat de ses paraules, en situació sempre expectant per a no rompre compromisos contrets, pública o particularment, ni adquirir-ne de incompatibles i nous, transformant-se així, els efectes de qui podria ésser un clement, amb els de—i perdoni-se'ns l'expressió,—un gos de hortelá que ni burda ni deix burdar.

No pretengui tampoc en la qüestió candent del preu de l'electricitat justificar-se, ni menys empavonarse dient que era de més l'oficiós requeriment d'apoi que li feu el Centre Industrial; no cal ni saber llegir *entre línies* per a veure des de el primer paragraf de l'article del diumenge dia 15, cap a quin costat s'ha de decantar sa opinió; i per si no fos prou copia íntegra la instancia de la societat «B. y F. del Ebro» precisament perquè está curulla, com es llògic, d'arguments, veritats o pretextats que justifiquin la pretensió de la Companyia.

Amb oportunitat que es guanya alabances el Centre Industrial n'ha fet de aqueix assumpte l'ordre del dia a discutir, segons nostres informes, ampliament sollicitant el concurs de tota la premsa i entitats de Tarragona, Reus, Valls i Vendrell de quines

n'ha rebut adhésions i fins comissions encoratjadores, enviades *sens dilació*. El confrare degá de Tarragona, ho ha fet als vuit dies i, després de nous requeriments fundats en la extranyesa de son silenci. Vegis i comentis la diferencia. Els uns responen desseguida i oferint-se; l'altre callant fins a poguer adquirir dats per a fer la resposta que resulti d'equilibri tot no essent *fidel*.

Ara, i per mentres no canvi de táctica el vell confrare, hi ha que fer amb assumptes de interés local dues sel·leccions; la dels que *diuen* lo que volen i la dels que ho diuen tot, *menys lo que volen*.

Malgrat l'encubriment de ses frases nosaltres considerarem al *Diario de Tarragona* divorciat del clam dels interessats en la qüestió que's debat avui per virtut de la pensada de la Canadencia, mentres, ben palesament no ens demostri lo contrari.

Abonos i fins plusus per a campanyas els obté el polític lluitant sempre a la vanguardia amb el poble, doncs a la fi es aquest qui en sos crits de aclamació ha de promoure l'expedient per el que se'l nombra fill esforçat de la patria i concedeix els *suspirats ascensos*. D'altra manera, ni els de dalt ni els de baix li reconeixen res.

W.

L'església del Miracle

Per a En J. Molas Sabaté

Verdaderament, no esperava vostra pobra contesta, amic Molas Sabaté, puig que'ns transporta al temps de *capa y espada*, i els termes empleiats en ella han valgut la censura de molta gent tarragonina, on hi abunda l'intellectualisme, havent-la, un bon amic, titllat de «perogrullada i que per tant no mereixia ni tants sols replicar-ho novament», però jo, ja ho podeu veure, encara'm prenc la molestia de ocupar-me'n, discrepant del concell del meu bon amic.

Ara mes que mai m'he pogut donar compte del verí que enclouen vostres paraules al tractar de les qüestions d'altris, puig que després de propagar per arrèn de Tarragona de qui era en «Pòllux», veniu ara dient en que vos sou el primer de alegrarvos de que en «Pòllux» de RENOVACIÓ no tingui res que veure amb en Joan Ruiz i Porta, i això es xocant a no poguer mes, mireu-ho com vulguen.

El senyor Ruiz i Porta té, entre'ls aimadors de les arts i de les lletres de Catalunya, un fervent estol de admiradors—entre'ls que modestament s'hi compta en «Pòllux»—i arreu es ben conegut per son propi nom; per què doncs citar-lo com a arxiver de l'Ajuntament en oposició a l'acord del mateix, demanant que la església siga declarada monument nacional?

Consti que m'haveu deixat parat al dir que la descripció dels capitells que vareig fer, la hagués «mal-copiat del Vocabulari d'Art den Mérida» i que «fins ni ha sapigut ordenar la successió històrica dels capitells, això sens comptar el que ell inventa». Que aneu equivocats! Primerament que no'ls he mal-copiat del llibre den Mérida que'm parreu; segonament que la relació era feta a l'etzar, puig que de volguer-la fer historicament ho hauria fet, ja que costa molt poc el *copiar*, com vos saben fer tant bé, i tercer que no n'he inventat cap, ja que'l *Esperantista*—com tothom entengué—me refereixo al vostre pas pel «Tarragono Esperanta». Encaixa això?

Dieu vos que «el que's posa a escriure coses d'Art sens entendre-hi res, per aquest sol fet, está

judicat». Crec molt be que mes judicat está el *sabi* que reta a un ignocent a una controversia, puig que sab per endavant que'l te de guanyar, apart de que eixa controversia no podia existir per la senzilla raó de que *no's discutia res que's pogués controvertir*.

Es que vos no sabèu llegir o es que no volen saber-ne? Doncs RENOVACIÓ vos deia i té manifestat moltes vegades, que en ses planes s'hi acolleixen totes les idees que exposin els articulistes amb raonaments fonamentats—cosa que ho sabèu bé per haver-hi vos publicat ja varis articles—i per tant no s'ha d'extranyar el que RENOVACIÓ publicués un comunicat felicitant a l'Ajuntament per sa petició de que sigui aquell joell declarat Monument Nacional. Consti, doncs, que la positura que aquest afer vos ha colcat devant el públic ha sigut mes *falsa* que la que jo hagi pogut posar a RENOVACIÓ, per la senzilla raó de que en «Pòllux» no eludeix cap responsabilitat de lo que hagi dit en aquesta curiosa discussió.

I com que vos no haveu negat res de tot lo que en «Pòllux» i RENOVACIÓ vos han dit, queda ben palesament demostrat que d'una manera insustanciosa vos, en J. Molas Sabaté, amb injustes suposicions, haveu dit—sapiguent que no ho podia ésser—que en Joan Ruiz i Porta era en «Pòllux» i aquest fet, solsament, vos retrata per a sempre mes.

Continueu, pel camí comensat, continueu senyor Molas Sabaté, escrivint per a fora i que's pensin que sou el Quixot de l'Art a Tarragona, i aixís fereu creure *als forans* que sou un gran *sabi*. Ah! pro no'ls hi dieu certes minucies vostres, que us compremterien dintre la vostra carrera artística.

Si vos heu agraviat amb mes paraules, com que vos l'haveu buscada aquesta discussió, posant-se en lo que ningú vos hi demanava, d'aquí que n'hagi de sortir nefrat, per culpa vostra i de ningú mes.

Permeteu-me, ara, que digui com ja ho vareig fer, que'm plauen moltíssim els treballs fets per a que's declari Monument Nacional la Església del Miracle puig que aixís no costará cap diner a nostre Ajuntament, que és lo que jo anhelaba; pro en tot, vos haig de fer notar que no tinc gaire fé amb aixó i es que de segur que l'Estat enviará petites quantitats que sols n'hi haurá per a fer-la apuntalar, i el lliurament necessari per a embellir-la i posar-la en condicions d'una reconstrucció duradera no vindrà, de segur, i aquell terreny restará per a sempre mes tal com está, i si se l'hagués desposseït d'aquelles parets que'ns recorden llastimosos passats, hauria esdevingut un bell i hermós pla i, mes tard, arrodonit amb els jardins projectats per nostre Municipi. Aixó es la sintesis de lo exposat per mi en mon primer article tractant de l'Església.

I prou, que necessito el temps per a altres assumptes de major quantia i en els quals, sens dubte i si vos no dieu lo contrari, podré discutir amb majors coneixements que no amb aquest, de l'Art arquitectònic, que vos ne sou un *mestre*, segons se pot deduir dels vostres escrits.

P. OLIVELLA RIÇOMÀ.
Pòllux.

Torném-hi amb els presidís!

I

Com si Tarragona estés condemnada a les negros que a l'entorn dels presidís s'hi dibuixen sinistrament, sembla que no's trova la manera de fer desaparèixe la gens simpática ombra d'un edifici

que, pel sol fet de tancar-hi homes privats de llibertat i de llum natural, pro mou als ulls dels visitants misericòrdia i tristesa alhora.

Mai hem tingut paraules que puguin haver ofès als qui, per la llur desgracia, purguen una delinqüència que les lleis humanes els hi han imposat —altra cosa fora, no obstant, crudel—; però, si en diferents ocasions hem manifestat la nosta absoluta disconformitat en que aquests establiments sien en el clòs de la ciutat, adhuc que a la rodalia, amb major motiu tenim de doldre-ns-en ara que, tenint-ne per dissort un en un punt tant visible com és el presidi de la Pedrera, s'abusi d'una manera tant escandalosa i inhumana de fer-hi estar aprop de 400 reclosos, quan no n'hi caben mes enllà de 150, segons el dir dels diaris i de les persones que per la seva representació oficial poden estar ben enterats de l'assumpto.

Si'ls datos oficials no menteixen—i estem convençuts que, per lo que fa referència al cas, son verídics—s'està cometent un asquerós escarni a la dignitat dels tarragonins i un ultratge imperdonable a la mateixa justícia.

Tarragona no mereix que se la tracti d'una manera tant desconsiderada, quan tantes vegades ha fet pública manifestació de no volguer cap presidi, i menys el de la Pedrera, que és el que's presenta als ulls dels forasters tant prè arriben a la nostra ciutat.

La justícia, quan afina la seva balança i sospesa els fets punibles, no pensa, ni creu,—n'estem seguríssims—que les penes qu'imposa s'hagin de sofrir ignominiosament; çò és: carregant damunt del dolor moral, els defectes, el vicis i els abusos del sistema penitenciari. Odia al crim y compadèix-te del delinqüent, resen els frontis de quasi tots els establiments correccionals, i bé cal reconeixre que aital màxima és d'una bellesa lapidaria.

Doncs bé; quina compassió es aqueixa que contra tota consideració humana, contra tota llei i contra tota raó d'higiene, obliga a que en un punt on no hi caben sino que 150 homes, n'hi hagi 400?

¿Es que'ls presos no tenen dret a la salut pel còs com un ciutadà qualsevol?

¿Es que'ls presos ho han de ser sempre?

¿Es que als presos, pel fet de no tenir llibertat, hi ha dret a atropellar-los amb l'esclavatge?

No creiem que ningú s'atreveixi a replicar que sí; no obstant, això succeeix, això passa i això es tolera, que es encara molt pitjor.

Es hora d'acabar-ho. Es hora d'alçar una altra creuada en contra del presidi de la Pedrera, i en contra els abusos que's cometen contra'ls presos.

No tenim prou temps ni espai, avui, per explicar-nos com voldriem.

Donem un altre crit d'alerta com el vam donar fa quatre anys, quan se'ns volia fer empassar la famosa presó-model, o granja de presos, o no sabem com la volien batejar a darrera hora.

També vam tenir de combatre la no menys bona pensada d'un mossèn, que del Assil de San Josep en volia fer esdevenir una Presó per a nois. Una i altra maligna adquisició van restar retudes per l'esforç dels bons companys tarragonins que, com sempre, van sortir a la defença per la ciutat.

¡Tant debò ara ens vulguin ajudar també i la victoria serà per a Tarragona!

CARLES DE VIANA.

(Seguirà.)

El diploma den Canibell

Encara que Mestre Canibell de tot-hom és sapigut que en materia d'Art es un refinat i un prestigi, i que, per tant, tot lo que ix de ses mans es d'una remarcable exquisidesa, que li ha valgut, no d'ara sino de molts anys enrera l'aúriola mes justa, que no mes poden conquerir els verdaders artistes, i que, per lo mateix, no'ns haurien de sorprendre els treballs que de tant en tant produeix, amb tot, volem parlar una estona,—perque ho mereix de debò,—del Diploma de Soci de Mèrit que suara ha terminat, i que la nostra Societat Arqueològica ha otorgat a l'Arquebisbe.

L'obra den Canibell, que'l públic ha pogut admirar aquests dies, es d'una bellesa sobirana.

Extès en pergami, té tot el caràcter d'un full arrencat a un códex mitj-eval.

Llur ornamentació, magistralment encertada; la tonalitat del color; la traça en que están concebudes la opulenta capçalera i'l peu, amb aquells dos àngels agenollats, aguantant, delicadament, l'escut heràldic amb el Tau d'or, de Santa Tecla; aquella lletra inicial del text del document, d'una execució pasmosa, i els elements decoratius qu'emmarquen aquella plana, riquíssima baix tots els aspectes, ens han fet arrencar un sincer clam d'admiració.

I no és que'l treball den Canibell cridi l'atenció perque siga de composició complicada, no. Precisament el diploma es fá notar, diriem, per llur simplicitat, per llur senzillesa, per llur austeritat.

Tret dels motius principals, com son el cap i pèus, i les lletres inicials, aont hi ha abocat, fent un verdader vá-i-tot, el seu gran talent, tot lo demés es senzill, emperó d'una simplicitat cor-prenedora, com per exemple, el còs, d'un gòtic puríssim, de factura immaculada i assombrosa, fins i al punt de que costa molt d'arribar al convenciment de que la mà de l'home puga assolir una tan acabadíssima i magistral perfecció.

No es pas la primera obra que d'aquest genre hem fruit den Canibell, car n'hem vist d'altres. Emperó—i aquesta es la opinió nostra,—com la de que tractem ara, cap.

Adhuc, ni aquells monjos que en la quietut dels monastirs de l'Etat-mitja es dedicaven, exclusivament, a la decoració dels códex i llibres de chor, adhuc aquells, diem, haurien pas produït un'obra mes hermosa que la den Canibell, que tenim entès que sent, per l'Arquebisbe, com a home docte, una verdadera admiració, i tal vegada això haurá influït, sortosament, per a que l'artista volgués rétre l'homenatge de sa simpatia per el Prelat tarragoní, estampint tota l'ànima en aquest treball, que's diu que'l Prelat vol servir amb tota cura com una prenada joia.

Rebi Mestre Canibell la nostra enhorabona mes xardorosa; rébi-la l'il·lustre homenatjat, i també l'Arqueològica, que, d'un quant temps ençá, les emprén per la ruta florida de l'Art, i que, per lo mateix, creiem que no ha de trigar el jorn en que tota la Tarragona intel·lectual s'aclopará als seus esforços.

Realment, la deixem massa isolada a la nostra Arqueològica!

Tot llegint... tot passant...

No puc estar-me de parlar de l'actual conflicte europeu; es de tanta magnitud que no ha d'extranyar al llegidor que cada dia n'hi parli, no sols per els molts incidents sino per les salpicadures que a la curta o la llarga ens enllotarán.

Uns catòlics, que jo els faig la mercè de creure que ho son de bona fè, me trompiquen cada dia amb son germanofillisme, producte, diuen ells, de son fervent catolicisme.

Anem a pams, senyors catòlics germanòfils.

En nom de quina rel·ligió podeu alabar als luterans?

Per sos actes?

Mirem-los. Alemanya, curulla de habitants, necessita expansionar-se i per a lograr-ho procura una superior cultura per a sos fills i els envia a totes les parts del mon en propaganda de sos productes, ja que no de cap idealitat, i procuren la conquesta de tots els mercats; quan això logren, o quan es la nació que mes ho ha lograt, encar no en tenen prou i volen acaparar-ho tot: els mercats per a vendre llurs productes i les vides per a amorrear-los a ells per a sempre mes.

I els homes espills, els homes moderns, cultes i civilitzats, els homes disciplinats, aixó sí, disciplinats (modern nom que's dona a la esclavitut), se llencen amb mes entusiasme que avans, canviant les armes, a la conquesta brutal arrasant-ho tot, sembrant la desolació arreu aon passen per a lograr son deliri de grandeses i conquestes, i llur cultura i

saber l'han aplicat calculadament, durant els quaranta anys que's preparaven, a la major destrucció de la humanitat que volien civilitzar encar que no mes fos per a vendre sos productes.

Devant de quin Deu se pot justificar l'arrasament de la noble Bèlgica? Bèlgica, l'única nació que, degut al llare governament de un partit catòlic, ha lograt arribar al major grau de cultura que cap mes altra nació hagi pogut arribar. Potser ha sigut castigada per el Deu de Luter per haver passat davant de son poble?—O bé, senyors catòlics germanòfils—Deu per a castigar l'impia França vol l'arrasament de la catòlica Bèlgica?

Jo no puc creure-ho, no puc creure que els pobles honrats, els mes cultes, els mes civilitzats, els mes ignocents en l'actual conflicte, puguin ésser atropellats, arrasats amb la satisfacció manifesta de vosaltres, senyors catòlics germanistes, per sarcástica paradoxa!

TRIK.

La vida

SONET

Venim al mon, ¿a què? diuen que a riure i gaudim una vida primè hermosa que's va tornant lleument, tan escabrosa, que fins ens roba al llavi'l dolç somriure.

Venim al mon, ¿a què? diuen que a viure una vida pesada i fastigosa: aquí hi ha un trenca-coll, allí't fa nosa un plor, que tanca'l pas i atura'l riure.

Si'l cor dons a l'amor, l'amor t'enganya, si l'amor es vritat, també es mentida, la mentida en el mon sols sura i guanya.

¿Per què quan de la terra fem fugida ens diuen que'ns morim, si'l cor s'afanya, tot morint, en anarse-n a la vida?

SALVADOR ESTREM.

16 Novembre 1914.

Per a "La Reconquista"

Per acabar, repetim lo que tenim dit, en lo que referent a l'invitació que ens vareu fer per a demostrar-nos l'existència d'un cert nombre de plomes d'aigua al Francolí; xò es, qu'estem a vostra disposició per a qualque tarda de dia festiu.

No sabem si'ls obrers que treballen en les obres d'extracció descansarán els dies festius, com vosaltres diu, puig el dia que nosaltres les visitarem s'esqueia en dia de festa i treballaven.

Per lo demés, ens ilustraria visitar les obres amb la companyia de persones tècniques, però no assegurariem que d'aquesta visita en poguessim treure la certesa de l'existència de certa quantitat de plomes d'aigua, puig no es amb el temps que puga durar una visita, ni amb un dia, ni amb una setmana, ni tan sols amb un mes com se fan aquestes demostracions, sino amb major temps.

Ara diu que no son 200 ni 400 les plomes existents, sino 600. Doncs, què espera el contratista? Per què no les demostra al Municipi?..

Amb tot, repetim que estem a la vostra disposició.

I passem a la segona part.

Hem llegit aquelles *còsitas* que amb tò d'amenança ens insinuareu. Al llegir-les ens hem cregut que's tractava d'una broma infantil; ¡tant ignocentes son! Per aixó no calia fer-nos estar preocupats creient que qualque mal-fet pesava sobre nostre, ni calia fer-nos increpar vostra dignitat per a dir-nos-les!

No juguem més! Al menys per a no donar a entendre que prenem el pèl als llegidors...

I en lo sucesiu, quan feu una amenaça, siga per a llençar una acusació ferma, concreta, rotunda; una acusació veritat, estrident; una d'aquestes acusacions que impossibiliten la vida pública d'un home, d'un partit! Mestres no siga així, no feu el papu,

que no es serió. Que si nosaltres som partidaris o no de les aigües del Francolí? Podem demostrar-vos esser els decidits aspiradors a l'enrobustiment de les arquitectures municipals, a la conservació de la salut pública i al bon nom de Tarragona.

I voldriem haver donat fi a aquesta ja engorrosa polèmica.

Paísatge nevat

Muntanya amunt arrossegant-ne el seu *Schlitten* i apuntant-se amb els seus bastons d'alpinista, a colles es veuen pujar els aimants de l'*Sport*, aixis com també altres que ja han pogut guanyar el cim de la muntanya, es deixen anar avall escapant-se de ses tendres boques crits plens de sana joventut.

També's veuen baixar varies parelles patinant, encreuats de braços, i alegres van contant-se certes coses, hermosejant més la blancor de les nevades muntanyes.

Kätchen i Artur, com de costum, també se'ls veu lliscar avall fent-se quasi invisibles, per a confondre's sos vestits, amb la blancor de la neu.

Què n'es d'hermosa ella, amb les dues ondes de cabell rós que li surten de son blanquíssim gorro, i el seu rostre hermosejat per sos dos blaus espills que d'aquella manera havien pogut atraure l'amor del seu aimant Artur!

Enrotllant ell la cintura de s'aima van baixant, baixant, com una barca amb suau balandreig, i molts cops, després de certes paraules que a cau d'orella's diuen, sos llavis se topen, perden-se la remor d'aquesta prova amorosa amb el gran crit alegre que en aquest lloc impera.

Després, entrant la fosca, tot-hom va vers llurs cases, i els joves van contant-se alegrement tot lo ocorregut durant el jorn, i a voltes es giren contemplant quiscun lloc notable per a ells.

L'Artur i Kätchen, també fan com els altres la mateixa via; ell li va contant coses, i a voltes ella deixa escapar una rialla fresca.

De tant en tant s'aturen, es giren vers muntanya, i punt per punt van mirant els llocs recents deixats per ells, i, per fi, després de dir-li ell quelcom, i com volguent-se despedir per aquell jorn, d'aquells hermosos paratjes que tant amorosament els havien ajuntat, enrotllà a l'aimada pel cos, dipositant en sos rojos llavis un amorós bès.

La fosquetat ja quasi impera, i de darrera les muntanyes s'ha anat atansant, una fosca nuvolada, que comença a deixar caure quisques bolves blanques, beneint a les hermoses parelles que van fent via vers llurs cases.

J. ESTEVA GILI.

Barcelona Novembre 1914.

H "El Ideal"

Constili a *El Ideal*,—llàstima que avui ja es difunt—que al contestar a l'alusió que fa en son darrer número a *los republicanos de RENOVACIÓ*, ho fem mes per deferencia als llegidors que per merxe-ho el confrare radical, ja que lo que afirma aquell senyor Andrés Cuervo referent a l'Església del Miracle que va dir *RENOVACIÓ*, ni aquest periòdic ni el nostre «Pollux» ho han dit. Repassin els articles qu'hem publicat i, si saben llegir els redactors de *El Ideal*, sen convenceràn de lo que diem: que falten a la veritat.

Aquest procedir, ja sistemàtic en ells quan se tracta de persones que no pertanyen a la seva comunió política o personalista, els col·loca en un nivell molt baix, fent que sovint moltes de les persones que tenen en gran apreci la seva dignitat política, sen separin d'aquella gent que tenen per tot emblema, mes que la trilogia Llibertat, Igualtat i Fraternitat, cert absolutisme reminiscència del que de temps té proclamat el seu quefe, i a l'ampar de qual atribució se creuen ésser els únics amb patent ben neta de republicanisme.

I prou.

La Bandera catalana

En el confrare nacionalista *La Falç*, de Balaguer, hi llegim les següents ratlles que fan referència a la Bandera barrada de Catalunya, amb motiu d'haver onejat en el balcó d'aquella Casa comunal:

«El dia 8 a les dotze del mitjdia una comisió del C. N. C. anà a casa la Ciutat a entregar una bandera catalana per a que onegi en els balcons de dita Casa. Fou rebuda amablement per l'Ajuntament constituït aleshores en sessió, pronunciant el senyor Alcalde un eloqüent discurs de benvinguda, promentent que la gloriosa insígnia figuraria al costat de l'espanyola proclamant aixis nostre amor a Espanya i a Catalunya a l'ensemps. Els dies 9 i 10 flamejà en la balconada de casa la Ciutat nostra bandera junt amb un cubrellit també barrat que té al mitg l'escut de Balaguer magníficament brodat a la seda. Es aqueix ric cubrebalcó esplèndid regal que'l Notari d'Agramunt En Josep Comes ha fet a sa Ciutat nadiua. Mereixen una felicitació: el regidor Sr. Puja-des autor de la patriòtica proposició de colocar nostra bandera a casa la Ciutat, regalada per subscripció popular; la mereix també'l Sr. Comes per son valios regal digne del seu gran amor a Catalunya.»

Aprofitem aquesta oportunitat per a recordar als regidors tarragonins la festa projectada per al dia que en la nostra Casa de la Ciutat hi onejarà per primera vegada la glorioa ensenya barrada de la patria Catalana.

Creiem que no es farà esperar molt.

NOVES

Hem llegit les *interviews* del *Diario de Tarragona* i *La Cruz* amb el senyor Alcalde respecte a la qüestió sanitaria local. Si be no son del tot satisfactories les declaracions del Sr. Soler, al menys ha deixat entre-veure—ja era hora que ho digués,—que les aigües d'algunes fonts públiques han resultat amb bàcil-lus d'Eberth, segons els resultats dels anàlisis practicats per nostre distingit amic el farmacèutic en Martí Güell.

Es qüestió, doncs, de que'ls tarragonins no ens descuidem i que, prevenint-nos de qualsevol complicació que's pogués presentar, acollim amb escrupulositat quantes indicacions tinguin a be fer les autoritat i persones competens, per a evitar un contagi que tan perjudicial podria ésser per a tots.

Recomanem als nostres llegidors i als tarragonins en general, la sèrie d'articles que amb el títol de «Torném-hi amb els presidis!» comença a publicar avui en aquestes planes, el nostre constant col·laborador que firma *Carles de Viana*.

Es interessantíssim l'assumpte que tracta'l distingit escriptor tarragoní, i be val la pena de que entre tots bi prestem l'ajuda i els entusiasmes que requereix, anc que sols sia per dignitat patriòtica.

A l'iniciativa del «Centro Industrial» de protestar de l'alça de preu del fluit i energia elèctriques, han secundat d'una manera admirable les entitats i periòdics de Tarragona, Reus, Valls, Vendrell, Montblanc, etc.

Sabem que la cosa donará lo que se'n diu joc, puig que els elements que hi han près part representen la plena voluntat de totes les localitats respectives i no es cosa de riure quan varies poblacions importants, en massa, tenen una voluntat.

Hem sentit parlar de tacitures i planols que no regoneixen el fracàs.

El «Centro Industrial» està, una vegada més, de enhorabona.

Després diràn que quina falta hi fan a Tarragona aquesta mena d'entitats!

El millor saló de llimpiar calçat es *El Brillante*.
A la crema *Dandy*.

COMTE DE RIUS, 15

A la flor de la joventut, puig apenes comptava 26 anys, el diumenge va morir el nostre bon amic en Josep M.ª Potau i Juni, fill del no menys volgut company en Francesc, industrial ben acreditat.

El jove Potau va passar una llarga temporada a l'Argentina i ultimament havia retornat de Fernando Poó, ont hi viu el seu germà Francesc.

L'enterrament revestí els caràcters d'una imponent manifestació de dol, que haurá servit per a alleugerir en lo possible la natural pena que afligeix a la familia i amics del malaguanyat jove.

A la seva desconsolada familia i en especial al seu volgut pare, els fem avinent el nostre mes sentit pesam per tan irremeiable desgracia.

¿Voleu tenir els metalls sempre com a nous?
Useu l'«Aladdin», de venda *Ferreteria Mallol*.

Amb una molt expresiva comunicació, ens participa la seva constitució la ja simpática «Sociedad de pescadores con caña y volantin», fundada per a evitar en lo possible els abusos que's venen cometent en lo que fa referencia a la pesca.

Agraim l'atenció que han tingut amb nosaltres aixis com també l'exemplar del Reglament que'ns han remès, i ja pot estar ben segura la novella societat tarragonina que'l nostre periòdic estarà al seu costat, com hi ha estat sempre al de totes les causes justes.

De dues morts mes hem d'informar als nostres llegidors. La del nostre consoci i bon amic en Josep Montserrat, industrial, i la de l'encarregat de l'Hotel del Centro en Domènec Fà, amb l'amistat del qui també ens honravem.

A les respectives families, afligides per aquestes doloroses pèrdues, testimoniem el nostre condol mes sentit.

Tartana en venda: Informes, Rambla Sant Carles, 26, taller.

El número 3 de la revista cultural *Juventud*, corresponent a l'ac'ual mes de Novembre, conté un text molt variat, qual sumari es el següent:

«Nuestra labor.—A los Grupos y sociedades anflamenquistas.—Tasca cultural, per Josep M.ª Ball i Casades —Viendo pasar la vida, per Isaac Romero Villalba.—Nuestra musa: Desengaño, per Benito.—Los vicios, por Isaac Romero Villalba.—Las reformas escolares, por J. Salvat i Bové.—El aprendizaje de la vida, per Alfred Gilabert.—Crónica.»

El dijous va debutar en el Coliseu Mundial l'artista de tanta fama *Robledillo*, el qui excentra sobre'l fferro treballs de verdader mèrit con no havíem vist realitzar encara a cap dels que'n son competents en aquest genre.

El públic va aplaudir amb justicia a *Robledillo*, quedant satisfet en extrem del seu treball.

Simil Camussa, la de més durada, més barata i millor. De venda *Ferreteria Mallol*.

Imprempta de Llorens i Cabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera

• • A domicili y al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscrita en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts. electroterapia i anàlisis micro-químich d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca,
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

CAMISES

CORBATES

NOVITATS

GILBERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

AL DIA

Perfumeria
 Confeccions
 Novitats

RAMBLA SANT JOAN, 40

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.º

Farmacia Central

Laboratori Químich Bactereològic

Marti Güell

Rambla Sant Carles. 41 : : :
 : : : : i Sant Fructuós, 5

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Gran Fàbrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalen-

cencia

Se ven per tot arreu

IMPREMTA

= DE =

Llorens i Cabré

FORTUNY, 4

TARRAGONA

C. de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9